

Generatie in tel

Nederland telt volgens de voorspellingen van het CBS in het jaar 2050 circa 4 miljoen 65-plussers, een verdubbeling ten opzichte van het huidige aantal. Bovendien zijn daarvan in 2050 1,3 miljoen personen hoogbejaard, dat wil zeggen tachtig jaar en ouder. Deze demografische ontwikkeling wordt meestal omschreven als de vergrijzing. Gezien het verwachte aantal hoogbejaarden kan men zelfs spreken van een dubbele vergrijzing.

Het kabinet streeft in haar ouderenbeleid naar zo veel mogelijk zelfredzaamheid en zelfstandigheid van ouderen. In de kabinetsvisie staan onderwerpen als zorg, wonen, veiligheid, mobiliteit, arbeid en participatie centraal. Keuzevrijheid en zelfredzaamheid zijn sleutelwoorden van een leeftijdsbewust beleid.

Om dit leeftijdsbewust beleid te beïnvloeden, is kennis over de situatie van ouderen noodzakelijk. Op basis van een beperkt aantal indicatoren kan periodiek worden weergegeven hoe het is gesteld met de ouderenzorg en de ouderenparticipatie op gemeentelijk, provinciaal en nationaal niveau. Generatie in tel bundelt deze gegevens in een handzaam en overzichtelijk databoek. Dit databoek kan door belangenorganisaties worden gebruikt om een dialoog op gang te brengen tussen belangenbehartigers, beleidsmakers en onderzoekers (*data-based advocacy*). Het uiteindelijke doel van data-based advocacy is de positie van ouderen te verbeteren, in het bijzonder de armste en meest gemarginaliseerde groepen, op basis van gegevens uit onderzoek en monitoring.

Het sturingsinstrument Generatie in Tel bouwt voort op het door het Verwey-Jonker Instituut ontwikkelde 'Kinderen in Tel 2006' dat werd uitgevoerd in opdracht van een groot aantal organisaties die optreden als pleitbezorgers voor kinderen.

De doelstelling van Generatie in Tel is: *Het realiseren van belangenbehartiging gebaseerd op cijfermatige gegevens, door middel van het uitbrengen van een Nederlands databoek, waarin op basis van een beperkt aantal outcome-indicatoren periodiek de situatie wordt weergegeven over ouderenzorg en ouderenparticipatie op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau.*

De indicatoren

In Kinderen in tel werden kwantitatieve gegevens verzameld op tien deelterreinen of thema's van het jeugdbeleid (waaronder onderwijs, kindermishandeling, jeugdwerkloosheid, tienermoeders etc). Deze thema's werden uitgewerkt in maximaal 12 indicatoren. Ook in Generatie in Tel wordt er naar gestreefd te werken met een beperkt aantal outcome-indicatoren gericht op leeftijdsbewust beleid. Idealiter wordt per thema één indicator uitgewerkt. De definitieve vaststelling van de thema's en de indicatoren maakt deel uit van de onderzoeksopzet en is afhankelijk van de beschikbare data en het draagvlak onder belangenorganisaties. Vooralsnog valt te denken aan de volgende mogelijke thema's en indicatoren.

Thema	Indicator
Arbeid	Arbeidsparticipatie naar leeftijd
Wonen	Woonvormen naar leeftijdsklasse
Zorg	Aantal ouderen in instellingen
Leefsituatie	Aantal huishoudens van alleenstaanden naar leeftijd
Armoede	Aantal huishoudens van 55-plussers tot en met

	sociaal minimum Of Aantal AOW'ers met recht op aanvullende bijstand
Participatie	Deelname 55-plussers aan vrijwilligerswerk
Gezondheid	Lichamelijke beperkingen naar leeftijd
Werkloosheid	Percentage werkzoekenden in leeftijdsfase 50- 65 Of Percentage langdurig werklozen in deze leeftijdscategorie (volgens CBS definitie langer dan een jaar werkloos)
Voorzieningen	Toegankelijkheid openbaar vervoer voor ouderen
Vrije tijdbesteding	Deelname aan verenigingen (55-plussers)

De data

Kinderen in Tel heeft duidelijk gemaakt dat er een prikkel uitgaat van vergelijkende informatie op een beperkt aantal indicatoren. Daarbij is de betrouwbaarheid van de data en bronnen van doorslaggevende betekenis voor het belang en gewicht van het onderzoek. Ook in Generatie in tel zal daarom worden gewerkt met beschikbare en betrouwbare kwantitatieve gegevens van onder meer CBS, SCP, RIVM etc.

Profijt van de kracht van de vergelijking is te behalen door een jaarlijkse herhaling van het onderzoek. Dat maakt inzichtelijk waar verandering is opgetreden. Het kan een toets zijn voor gemeenten of hun inspanningen de gewenste opbrengst hebben.

Producten

De producten van Generatie in Tel bestaan uit de volgende materialen:

- Een databoek met alle cijfers van alle gemeenten en rangorde (de rangorde is gebaseerd op een meting onder gemeenten aan de hand van de gekozen indicatoren)
- Een draaischijf met de scores van de 50 minst scorende gemeenten.
- Een brochure met actiepunten voor een beter lokaal leeftijdbewust beleid.

Campagne

Op basis van een communicatieplan wordt een campagne gevoerd om Generatie in Tel 2007 onder de aandacht van het publiek en de media te brengen. ILC Zorg voor Later stelt samen met de communicatiemedewerker van het Verwey-Jonker Instituut een communicatieplan op. Dit plan wordt voorgelegd aan een adviesgroep.